

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ANAYASA VE ADALET
KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON
IV. HAZIRLIK KOMİSYONU
TUTANAKLARI

8 Kasım 2022 Salı

KONU

-Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in 2022 Yılında Beşi Haziran Ayında Olmak Üzere Genel Kurulun Altı Birleşimine Özürsüz veya İzinsiz Katılmaması Sebebiyle Anayasanın 84'üncü ve İçtüzüğü'nün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Karma Komisyona Havale Edilen Başkanlık Divanınının 13/10/2022 Tarihli ve 86 Numaralı Kararı ile Başkanlık Tezkeresi (3/2082)

8 Kasım 2022 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.05
BAŞKAN: Recep ÖZEL (Isparta)
KÂTİP: Gülşay SAMANCI (Konya)

HAZIRLIK KOMİSYONU BAŞKANI RECEP ÖZEL – Komisyonumuzun değerli üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anayasa ve Adalet Karma Komisyonundan kurulu Komisyonumuzun IV. Hazırlık Komisyonu toplantımızın 3'üncüsünü açıyorum.

Biliyorsunuz, gündemimiz Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, 2022 yılında, 5 tanesi Haziran ayında olmak üzere Genel Kurulun 6 birleşimine özürsüz veya izinsiz katılmaması sebebiyle, Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirme yapılması için Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Komisyona havale edilen Başkanlık Divanının 13/10/2022 tarihli ve 86 numaralı Kararı ile (3/2082) esas sayılı Başkanlık Tezkeresi ve eki dosyadadır.

Hatırlanacağı üzere, Hazırlık Komisyonunun 1 Kasım 2022 tarihli 2'nci toplantısında Komisyon Üyemiz İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün sağlık problemi nedeniyle dilekçe vermesi ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel adına savunma yapmak üzere yetkilendirildiğine ilişkin dilekçenin Komisyonumuza sunulması üzerine, 8 Kasım 2022 tarihinde yani bugün tekrar toplanmak üzere toplantımızı sonlandırmıştık. Komisyon Üyemiz İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm 7 Kasım 2022 tarihinde verdiği dilekçede, Covid-19 testinin hâlâ pozitif olduğunu belirterek toplantının ertelenmesine ilişkin bir kez daha talepte bulunmuştu ancak bildiğiniz üzere, İç Tüzük gereğince Komisyonumuzun çalışması bir süreyle sınırlıdır; bu çerçevede, bugünkü çalışmalarımıza da toplantı yeter sayımız olduğundan dolayı devam etmeyi... Zaten burada Mehmet Ruştı Tiryaki Bey de savunma için hazır bulunuyor. Ondan dolayı önce Komisyon üyelerimize konuyla ilgili, daha sonra da Batman Milletvekilimiz Sayın Mehmet Ruştı Tiryaki'ye söz hakkını vereceğim.

Şimdi, burada, konuyla ilgili söz almak isteyen Komisyon üyelerimize söz veriyorum.

Rafet Bey, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben bu tür toplantılarda, daha doğrusu... Tabii, yargılama yapmıyoruz ama yaptığımız hukuki bir işlem. Tamamen siyaset dışı yani şimdiye kadar, hukukun gereği neyse onu söyledim, onu yaptım, o yönde oy kullandım; bunda da elbette öyle davranacağım. Evet, İç Tüzük'ümüze göre Meclis Genel Kurulu toplantısına mazeretsiz belli bir süre katılmamak vekillikten ihraç nedeni ve bu arkadaşımız katılmadı. Bu anlamda, Meclis İçtüzüğü'müze göre vekilliğinin düşürülmesi hukuki anlamda doğru bir karardır. Ben o yönde oy kullanacağım ama etik bulmadığımı belirtmek isterim çünkü Genel Kurul toplantılarına 5 kez katılmayan milletvekilleri kesinlikle yarıdan daha yüksek; bunu hepimiz görüyoruz, biliyoruz, gerçek bu ama hiçbir işlem yapılmıyor. O anlamda, bu incelemenin eşitsizlik olduğunu düşünüyorum, bunun özellikle kayda girmesini istiyorum ama dediğim gibi, hukuki anlamda, evet, katılmamıştır ve İç Tüzük'e göre düşürülmesi de normaldir; o yönde oy kullanacağım.

Teşekkür ediyorum.

HAZIRLIK KOMİSYONU BAŞKANI RECEP ÖZEL – Gülşay Hanım, buyurun.

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Evet, dosyadan incelediğimiz, belgelere baktığımız kadarıyla, devamlılık noktasında kendisine yapılmış olan uyarılara rağmen devam etmediğini görmekteyiz. Şimdi, bizim Anayasa’ımızda ve İç Tüzük’te açık, net bir şekilde, sarıh olarak, izinsiz ve mazeretsiz bir şekilde toplantıya katılmama hâlinde uygulanacak olan kanun hükmü belirlenmiştir, müeyyide belirlenmiştir. Bu bakımdan, ilgili Anayasa hükmümüze göre “Bir ayda 5 birleşim günü izinsiz ve mazeretsiz toplantıya katılmadığı takdirde milletvekilliğinin Genel Kurul tarafından düşürülebileceği” şeklinde hüküm vardır ve kendilerine bu konuda gerekli tebligatlar yapılmış olmasına rağmen devamsızlık cetveline herhangi bir itirazın da gelmediğini görüyoruz. Bu bakımdan, alınacak olan kararın ben de hukuki çerçevede doğru bir şekilde olduğuna kanaat getirdim.

Teşekkür ediyorum.

HAZIRLIK KOMİSYONU BAŞKANI RECEP ÖZEL – Buyurun Pakize Hanım.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Gülay Samancı Vekilimizin dediği gibi -ben de katılıyorum- Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı şekilde, 5 birleşime katılmadığı ve mazeret vermediği, ayrıca devamsızlık cetveline de itiraz etmediği net bir şekilde ortadadır. Bu nedenle, ben de vekilliğinin düşürülmesi noktasında kanaatimi bildiriyorum.

HAZIRLIK KOMİSYONU BAŞKANI RECEP ÖZEL – Evet, sayın milletvekilleri, müsaadenizle ben de dosyaya ilişkin kısa bir tespit ve görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Karma Komisyona sevk edilen Başkanlık Divanının 13/10/2022 tarihli ve 86 numaralı Kararı ile (3/2082) esas sayılı Başkanlık Tezkere ve ekinin olduğu dosyada yer alan bilgi ve belgelerden anlaşıldığı üzere, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel’in 27’nci Dönem Beşinci Yasama Yılında 1/4/2022 ila 30/6/2022 tarihleri arasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna ve üyesi bulunduğu Komisyon toplantısına mazeretsiz olarak katılmadığı günleri gösteren şahsa özel devamsızlık cetveli 1/7/2022 tarihinde kendisine gönderilmiş, ayrıca İç Tüzük’ün 152’nci maddesi uyarınca, cetvele yedi gün içinde yazıyla itiraz edebileceği de ilgili yazıda kendisine bildirilmiştir. Mezkûr cetvele göre, Milletvekilinin, Genel Kurulun 31/5/2022, 1/6/2022, 2/6/2022, 7/6/2022, 8/6/2022 ve 9/6/2022 tarihli birleşimlerine, başka bir ifadeyle 5’i haziran ayında olmak üzere Genel Kurulun 6 birleşimine özürsüz veya izinsiz olarak katılmadığı tespit edilmiştir. Dosya kapsamından, Milletvekilinin, kendisine gönderilen şahsa özel devamsızlık cetveline, İç Tüzük’te öngörülen şekilde herhangi bir itirazda da bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bunun üzerine, Milletvekilinin durumunun, Anayasa’nın 84 ve İç Tüzük’ün 152’nci maddeleri gereğince değerlendirilmesi hususu, 10/10/2022 tarihinde Başkanlık Divanına havale edilmiştir. Başkanlık Divanının 13/10/2022 tarihli toplantısında alınan 86 numaralı Karar’la, 27’nci Dönem Beşinci Yasama Yılı 1/4/2022 ila 30/6/2022 tarihlerine ilişkin olarak Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel’e gönderilen şahsa özel devamsızlık cetvelinde 5’i haziran ayında olmak üzere, Genel Kurulun 6 birleşimine özürsüz veya izinsiz katılmadığının ve Milletvekilinin, kendisine gönderen şahsa özel devamsızlık cetveline bir itirazının bulunmaması nedeniyle, İç Tüzük’ün 152’nci maddesi kapsamında hakkındaki devamsızlık cetvelinin kesinleştiğinin tespitiyle, Milletvekili hakkında milletvekilliğinin düşmesine dair Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirme yapılması amacıyla, dosyanın Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderildiği görülmektedir.

Dosya içeriğine bakıldığında, milletvekilinin bahsedilen tarihlerde Genel Kurul çalışmalarına katılmadığı ve kendisine gönderilen devamsızlık cetveline bu hususun aksini iddia eden bir itirazda da bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bunun üzerine, İç Tüzük çerçevesinde hakkındaki devamlılık cetveli kesinleşmiştir.

Sonuç olarak, Meclis Başkanlık Divanınca mevzuata uygun şekilde ilgili milletvekilinin Genel Kurul birleşimlerine ve üyesi bulunduğu ihtisas komisyonu toplantılarına devam etmediğinin tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Hazırlık Komisyonunun görev alanı, Karma Komisyonca kendisine tevdi edilen dosyayı incelemekle sınırlıdır. Biz de Komisyonumuza tevdi edilen dosyayı inceledik, ilgili Milletvekilinin savunma yapabileceği bilgisini verdik ve Komisyon üyelerimizin de dosyaya ilişkin görüşlerini aldık.

Şimdi Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel adına savunma yapmak üzere, Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki'ye söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Semra Güzel'in kurulunuza yaptığı yazılı başvuru üzerine bugün onun savunmasını yapmaya çalışacağım.

Aslında, Semra Güzel'in savunma yapmasını gerektiren hiçbir fiili olduğunu düşünmüyorum. Daha önce de söyledim, Parlamentonun en çalışkan vekillerinden birinin milletvekilliğini Meclis çalışmalarına katılmadığı için düşürmek istiyorsunuz. Evet, Meclis çalışmalarına katılmadığı için, 273 soru önergesi vermiş, çok sayıda yasa teklifi vermiş, üyesi olduğu komisyonların en aktif şekilde çalışmalarına katılmış, Meclis kürsüsünü en çok kullanan milletvekilleri arasında birisinin vekilliğini Meclis çalışmalarına katılmadığı için düşürmek istiyorsunuz. Dayanak ne? İç Tüzük'ün 138/1'inci maddesi. İç Tüzük'ün 138/1'inci maddesi ne diyor? "Bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir."

Şimdi, bunu, Semra Güzel Vekilimizin devamsızlığını Meclis Başkanlığı nasıl tespit etmiş? İç Tüzük 57'ye göre yapmış, İç Tüzük 57'ye göre. İç Tüzük 57 "Yoklama" başlığını taşıyor. Diyor ki İç Tüzük 57: "Başkan birleşimi açarken tereddüde düşerse yoklama yapar." Yani Başkanın Meclis açılışında yoklama yapması için tereddüde düşmesi gerekir 57'ye göre, eğer tereddüt varsa o zaman yoklama yapacak. Peki, bakalım, ortalama zekâya sahip birisi bile o gün o toplantıda tereddüde düşebilir miymiş?

Şimdi, devamsızlık nedeniyle Meclis Başkanlığından Karma Komisyona yazı yazıldığını öğrendiğimde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir dilekçe verdim. Bu dilekçede "Türkiye Büyük Millet Meclisi 27'nci Dönemde, açıldığı günden bugüne kadar kaç kez yoklama yapmış ve bu yoklamalara kaç kişi katılmamış, kaç kişinin devamsızlığı var?" diye sordum Meclis Başkanlığına. Meclis Başkanlığı 20 Ekim günü bana cevap verdi. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda 1 Ekim 2018 tarihinden 18 Ekim 2022 tarihine kadar -yani dört yıllık süre içerisinde- 448 birleşim, 1.985 oturum gerçekleştirilmiş Başkan; 1.985 oturum, 448 birleşim. Peki, bu 448 birleşim içerisinde kaç kez yoklama yapılmış? 1'i açılış olmak üzere, toplam 11 kez yoklama yapılmış, 11 kez. Bu 448 birleşim ve 1.985 oturumda sadece 11 kez yoklama yapılmış ve bu 11 yoklamanın 6 tanesi açık biçimde sadece Semra Güzel için yapılmış, sadece Semra Güzel için 6 kez yoklama yapılmış.

Peki, bu yoklama yapılmış. İç Tüzük'ün 57'nci maddesine göre mi bir yoklama yapılmış? Olabilir yani Meclis Başkanı tereddüde düşebilir, diyebilir ki: "Yeterli sayı yoktu, ben de tereddüde düştüm." Çünkü İç Tüzük öyle söylüyor, Anayasa'mız hükmünde; diyor ki: "Açılışta Başkan tereddüde düşerse yoklama yapar." Bakın, ben bu toplantılara, bu yoklamalarda kaç kişinin gelmediğinin tespit edildiğini sordum. Kaç kişi gelmemiş biliyor musunuz Sayın Başkan? "31 Mayıs 2022-9 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştiren Genel Kurul birleşimlerinde yapılan yoklamalar neticesinde, İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin, İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Ordu Milletvekili Cemal

Enginyurt ile Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in 5 birleşimi aşan Genel Kurul devamsızlıkları tespit edilmiştir.” 5 milletvekili Sayın Başkan, 600 milletvekili içerisinde 5 milletvekili 5 birleşim devamsızlık yapmış. Dolayısıyla, o gün orada olan herkesin bildiği gibi, 500'ün üzerinde milletvekili vardı neredeyse, 500'ün üzerinde milletvekili. Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerinin neredeyse tamamı oradaydı, Milliyetçi Hareket Partili milletvekillerinin neredeyse tamamı oradaydı, muhalefet partili milletvekillerinin önemli bir bölümü oradaydı, dolayısıyla, herhangi bir tereddüt yaşanmış olamaz. Nasıl tereddüt yaşayabilirdi, ona bakalım. Anayasa 96 diyor ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.” Dolayısıyla Anayasa 96'ya göre, Meclis Başkanının tereddüde düşmesi için 200'ün altında milletvekili olduğunu görmüş olması gerekirdi. Eğer o gün o toplantılarda -hangi toplantılardan bahsediyoruz?- 31 Mayıs 2022, 1 Haziran 2022, 2 Haziran 2022, 7 Haziran 2022, 8 Haziran 2022 ve 9 Haziran 2022 tarihlerindeki 6 toplantıda 200'den az milletvekili olduğunu düşünüyor olsaydı, bu konuda bir tereddüt yaşıyor olsaydı yoklama yapabilirdi, Meclisin İç Tüzük'ü çok açık ama 500'ün üzerinde milletvekili varken Meclis Başkan Vekili yoklama yapmıştır. Bunun ismi ne? Çok açık söyleyelim, hiç öyle oraya buraya çekmeye gerek yok; bu, hem kanuna karşı hile hem de Meclis Başkanlığına verilmiş bir hakkın kötüye kullanılmasıdır. Dolayısıyla Meclis Başkanlığı, Başkan Vekilleri, o gün, yasanın verdiği bir yetkiyi kötüye kullanmışlardır, Meclis İçtüzüğü'nün 57'nci maddesini ihlal etmişlerdir, Anayasa 96'ya göre herhangi bir tereddüt olmadığı hâlde, 500'ün üzerinde milletvekili olduğu hâlde o gün yoklama yapmışlardır. Çünkü asıl amaç gerçekten bir tereddüde düşülmesi nedeniyle yoklama yapılması değil, asıl amaç başka bir şey; asıl amaç, Semra Güzel'in Milletvekilliğini düşürmekti çünkü buna karar vermişti Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi. Burada ne İç Tüzük'ün ne de Anayasa'nın emrettiği bir görev yerine getirilmiş değil. “Meclis çalışmaları sadece Genel Kurul çalışmaları mıdır, bunun dışında Meclis çalışmaları yok mudur?” tartışmasına hiç girmiyorum. Yani “Önergeler Meclis çalışması mıdır, komisyon çalışması Meclis çalışması mıdır, Genel Kurulun dışındaki denetim faaliyetleri Meclis çalışması mıdır?” hiç bu tartışmalara girmeden söylüyorum. Yani bana sorarsanız, Meclis sadece Genel Kurul çalışmalarından ibaret değil. Bu, bana sorarsanız değil, aslında yasanın da İç Tüzük'ün de amir hükümleri uyarınca Meclis çalışmaları bundan çok daha fazlasını kapsıyor. Ama biz yine İç Tüzük uyarınca Başkanlık Divanınca tespit edilecek şeyin bu olduğunu varsaydıgımızdan, ben diğer konulara girmeyeceğim.

Ama İç Tüzük'te başka bir şey var değerli milletvekillerini, deniyor ki: “Bir milletvekili Meclis çalışmalarına izinsiz ve özürsüz olarak 5 birleşim üst üste katılmazsa İç Tüzük'ün 138'inci maddesi uyarınca işlem yapılacaktır.” İzinsiz ve özürsüz olarak... İzin mevzusunun ne olduğunu biliyoruz, Meclis Başkanlığına başvurursunuz, herhangi bir çalışma nedeniyle izin alırsınız. Özür meselesi ise olaydan olaya göre değerlendirilmesi gereken bir mesele. Ne yasalarda ne İç Tüzük'te ne Anayasa'da aslında özre dair bir hüküm yok yani nelerin özür kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine, nelerin özür kapsamında değerlendirilmemesi gerektiğine dair bir düzenleme yok. Ama ben özellikle idari yargıda bu özür meselesiyle ilgili verilmiş kararlara atıfta bulunmak isterim, idari yargıda. Bakın, bir tane örnek: 657 sayılı Devlet Memurları Yasası 125/c maddesi uyarınca -orada da aynen benzer bir hüküm var-deniyor ki: “Bir memur izinsiz ve özürsüz olarak işe gelmezse hakkında disiplin hükümleri uyarınca disiplin cezası verilecek.” 657 sayılı Kanun'un 125/c maddesi uyarınca. Şimdi, izin mevzusunun ne olduğu 657'de düzenlenmiş, devlet memurlarının izinlerini düzenleyen yönetmeliklerde de düzenlenmiş fakat özür mevzusu ayrıntılı bir şekilde düzenlenmemiş. Bir kısım özrü... Mesela, işe gelmeyen bir devlet memuru, bir kamu görevlisi amirine özür bildirdiği zaman kurum tarafından kabul edilen özürler olmuş, kurum tarafından kabul edilmeyen özürler olmuş ve kamu görevlileri, memurlar bunu yargıya taşımışlar. Ben bir tane örnek vereyim, ne demiş idari yargı; memurlar sendikandan aldığı

karar uyarınca işe gitmemişler, bir gün göreve gelmemişler, idari yargı demiş ki: “Memurların üyesi oldukları sendikanın aldığı karar uyarınca göreve gelmemesi şahsi bir özür değil -öyle olarak görmemiş- ama -içinde bulunduğu duruma dikkat çekmek, kamu görevlilerinin içinde bulunduğu duruma dikkat çekmek için-kamuoynunun desteğini almak amacıyla bir gün göreve gelmemek eylemi gerçekleştirdiği anlaşıldığından fiilin mazeret, özür olarak kabul edilmesi gerekir.” Yani dolayısıyla “özür” “mazeret” kavramlarının her birinin olaylara göre değerlendirilmesi gerekir. Bunu niye söylüyorsunuz? Yani, bir milletvekili Meclis Başkanlığına önceden bir izin dilekçesi vermese de veya sağlık kurulu raporu vermese de bunun dışındaki nedenlerin de bir özür olarak kabul edilmesi gerekir.

Peki, Semra Güzel’in bir özrü var mıydı, bir mazereti var mıydı? Bizce vardı ve çok haklı bir mazeretti, çok temel bir insan hakkına dayanıyordu. Meclis Başkanlığı da, Meclis Başkan Vekilliği de, aslında Genel Kurul da bunu çok iyi biliyordu, o da can güvenliğiydi. Biliyorsunuz, Semra Güzel iktidar mensupları tarafından, Cumhurbaşkanından siyasi parti liderlerine kadar, milletvekillerine kadar çok sayıda kişi tarafından doğrudan hedef gösterildi, doğrudan hedef gösterildi ve Semra Güzel aslında can güvenliği tehdidi altında yaşayan bir Milletvekiliydi ve bu nedenle bir süre boyunca sokağa çıkmamayı tercih etti, dışarı çıkmamayı tercih etti. Eğer dışarı çıksaydı can güvenliği yoktu diyebilirsiniz ama biz daha önce de bu ülkede hedef hâline getirilen insanların nasıl yaşamlarından olduklarını biliyoruz. Örnek istiyorsanız, Hrant Dink; örnek istiyorsanız, Tahir Elçi. Gerçekten hedef gösterilmeleri yaşamlarına mal olmuştur. Emin olun, Semra Güzel hakkında yürütülen linç kampanyası Hrant Dink hakkındaki linç kampanyasından da Tahir Elçi hakkındaki linç kampanyasından da çok daha büyük bir linç kampanyasıydı. Sadece önünüzde bulunan telefonlara, bilgisayarlarınıza “Semra Güzel” diye yazmanız yeterli olur; yüz binlerce, yüz binlerce haber göreceksiniz, nasıl terörize edildiğini göreceksiniz, nasıl hedef hâline getirildiğini göreceksiniz Semra Güzel’in bu süre içerisinde. Semra Güzel, bu yaşam tehlikesi altında, bu linç kampanyası altında bir süreliğine sokağa çıkmadı, bir süreliğine belki “Meclis çalışmaları” dediğiniz çalışmalara katılmadı. Ama bu süre içerisinde, daha önce başlatılan linç kampanyasının devamı olarak -çünkü önce Semra Güzel’in dokunulmazlığı kaldırılmış, yargılanmasının önü açılmış daha sonra da tutanaklar tutularak- yine İç Tüzük’e ve Anayasa’ya aykırı biçimde yoklama yapılarak tutulan tutanaklar üzerinden milletvekilliğinin düşürülmesine karar verilmişti.

Şimdi, şunu söyleyeyim unutmadan: Ya, diyebilirsiniz ki “Biz burada Milletvekilleri olarak gece gündüz çalışırken, Meclisin bütün çalışmalarına katılırken Semra Güzel Meclis çalışmalarına katılmadı, Milletvekili olmayı hak etmiyordu -bugün az evvel 4 milletvekilinin söylediği gibi- bu devamsızlık nedeniyle Milletvekilliğinin düşürülmesi gerekir.” Ben size bu Parlamentonun karnesini okuyayım. Şimdi, haber diyor ki: “131 vekilin sesi hiç çıkmadı; 2018’den 2020’ye kadar 131 milletvekilinin sesi hiç çıkmadı.” 14 siyasi partinin, Mecliste temsil edilen 14 siyasi partinin -10’unun Genel Başkanı da milletvekili, bu 10 vekil de çıkarıldığında- Mecliste aktif görevli vekil sayısı 570. Meclis kayıtlarına göre aktif görevli 570 vekilden 131’i 2022’de Meclis Genel Kurulunda hiç konuşmamış yani yıl biterken yaklaşık yüzde 22’sinin sesi hiç çıkmamış; büyük çoğunluğu Adalet ve Kalkınma Partili. Konuşmayan 131 milletvekilinden 106’sı Adalet ve Kalkınma Partili, geriye kalan 25 vekil muhalefet partileri ve bağımsızlardan oluşuyor; bunun içerisinde Cumhuriyet Halk Partisinden 7, HDP’den 5, MHP’den 7, İYİ Partiden 3 ve Demokrat Partiden 1 milletvekili hiç konuşmamış. Bakın, bazı milletvekilleri 2018’deki yemin töreninin ardından bir daha söz almamış, dört yıl boyunca Meclis kürsüsüne bir kez çıkıp tek bir tane cümle etmemiş ve siz diyorsunuz ki: “Onlar Meclis çalışmalarına katıldı, onlar bir milletvekili olarak görevlerinin gereğini yerine getirdi ama Semra Güzel 5 birleşim üst üste gelmediği için Meclis çalışmalarına katılmadı.” Öyle mi? Bunu adalet duygusuyla bağdaştırabiliyorsunuz. 131 milletvekilinin sesi hiç çıkmıyor, onlarca milletvekili yemin töreninden sonra tek bir kez Meclise neredeyse adım atmıyor, bir kez Meclis kürsüsünü kullanmıyor, iki tane kelam etmiyor ve

siz diyorsunuz ki: “Semra Güzel 5 birleşim katılmadığı için milletvekilliği düşürülmelidir.” Bunu da adaletle bağdaştırabiliyorsunuz. Bakın, bunların tarihlerinin hepsini vermişler: 2021’den beri hiç konuşmayanlar var, 2020’den beri konuşmayanlar var, 2019’dan beri konuşmayanlar var ve yemin töreninden bu yana Meclis kürsüsüne tek bir kez çıkıp iki cümle kurmamış milletvekilleri var. Ben bunlarla karşılaştırıldığında Semra Güzel’in bunların toplamından daha fazla milletvekilliği yaptığına inanıyorum, bunların toplamından daha fazla Meclis çalışmalarına katıldığına inanıyorum, bunların toplamından daha fazla bu Meclise katkı sunduğunu düşünüyorum; verdiği soru önergeleriyle, Meclis kürsüsünden yaptığı konuşmalarla, verdiği yasa teklifleriyle ve Komisyonunda aktif çalışmasıyla bunların toplamından daha fazla Milletvekilliği yapmıştır ama şimdi, siz adalet duygunuzu bir tarafa bırakarak 5 birleşimde, 5 yoklamada ve -bir daha altını çiziyorum- Anayasa’ya, İç Tüzük’e aykırı biçimde yapılan o yoklama sonucunda, 5 birleşime katılmadığı için milletvekilliğinin düşürülmesi gerektiğini söylüyorsunuz, savunuyorsunuz.

Şimdi, biraz önce söyledim, dedim ki: Can güvenliğinin bir özür olarak kabul edilmesi gerekir. Çok açık biçimde Semra Güzel can güvenliği tehdidi altındaydı. Aslında can güvenliğinin bir özür olarak kabul edilmesi gerektiği yasalarda açıkça ifade edilmese de çok sayıda yönetmelikte var. Ben bir tanesini örnek vereyim: Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik; 21’inci madde olağanüstü hâllerde yer değiştirmeleri düzenliyor, yine, 14’üncü maddesinde “Can güvenliği mazeretine bağlı yer değişikliği” diyor. Yani bir kamu görevlisi eğer can güvenliğiyle ilgili bir endişe taşıyorsa diyor ki Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik: “Onun görev yerini değiştirebilirsiniz. Bulunduğu hizmet bölgesi içerisinde veya bulunduğu hizmet bölgesinin dışında bir yere görev yerini değiştirebilirsiniz.” Yani yasalarda can güvenliği bir özür olarak kabul edilmiş durumda. Şimdi, Semra Güzel’in can güvenliğiyle ilgili endişe duyması haklı mı, değil mi? Kim söyleyebilir can güvenliğiyle ilgili endişe duymasının haksız olduğunu? Bakın, güvenli bir yaşam sürmek her insanın en temel haklarından biri. Devletler de yurttaşların güvenliğini sağlamakla yükümlü; bu, aslında anayasal bir kural. Peki, güvenlik endişesi duyan bir kimsenin, belli bir süre, kendisini korumak için sokağa çok sık çıkmaması, kendisini göstermemesi yadırganabilir mi? Yadırganamaz. Peki, bir kimse yalnızca can güvenliğinden duyduğu endişe nedeniyle cezalandırılabilir mi? Asla cezalandırılmaz. Peki, can güvenliğinden endişe duyan bir kişinin vekilliği düşürülebilir mi? İşte, siz Adalet ve Kalkınma Partili milletvekilleri olarak bugün bunu yapmak istiyorsunuz. Can güvenliği endişesi nedeniyle sokağa bir süreliğine çıkmayan bir milletvekilinin vekilliğini düşürmek istiyorsunuz. Önce onu hedef hâline getirdiniz, sonra dokunulmazlığını kaldırdınız, şimdi de vekilliğini düşürmek istiyorsunuz. Bunun büyük bir haksızlık, büyük bir adaletsizlik olduğuna hiç kuşku yok.

Şimdi, bu işin siyasi bir iş olduğu o kadar açık ki yani bunun hukuksal bir dayanağının olmadığı çok açık. 5 birleşim üst üste katılmayan bir milletvekilinin vekilliği düşürülecekmiş. Onlarca milletvekili var bu durumda, yemin dışında Meclisin hiçbir çalışmasına katılmamış onlarca milletvekili... Onların değil de Semra Güzel’in vekilliğini düşürmek istiyorsunuz. Nasıl başladı bu iş, bir milletvekilinin vekilliğinin düşürülmesi? 8 Ocak tarihinde başladı; 8 Ocak tarihinde bir internet sitesinde Semra Güzel’in fotoğrafları yayımlandı. Bu fotoğraflar aslında gizli olan bir soruşturma dosyasından alınmıştı. Bakın, biz milletvekilleri olarak bile o soruşturma dosyasından örnek alamazdık, biz milletvekilleri olarak o soruşturma dosyasının herhangi bir sayfasının fotoğrafını bile çekemezdik. Neden? Çünkü soruşturma gizliydi. Ama çarşaf çarşaf o fotoğraflar bir internet sitesinde yayımlandı. Nasıl oldu bu iş? Kimi suçlayacaksınız? Ya burada çalışan memurları suçlayacaksınız ya o soruşturmayı yürüten savcuyu suçlayacaksınız ya da Anayasa Komisyonunun Başkanını suçlayacaksınız. Gizli olan bir soruşturmada yer alan belgeleri 8 Ocak 2022 tarihinde basına servis ettiler, 8 Ocak tarihinde. İki gün sonra Cumhurbaşkanı doğrudan hedef gösterdi. 10 Ocak tarihinde MYK toplantısında ne demiş? “Karma Komisyonunda gündeme alınması gerekir.” demiş. İki gün sonra “Bu fotoğraflar milletin vicdanını

yaralamıştır. Meclis çatısı altında bir milletvekilinin geçmişte de olsa bir teröristle fotoğraflarının olması kabul edilemez. Parti olarak, bu kişinin dokunulmazlığı kaldırılarak yargılanmasının önünü açacağız.” demiş. Peki, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili bir grup kararı alınabilir mi? Ama “Biz parti olarak alacağız.” demiş Cumhurbaşkanı; bunun talimatını vermiş, açıkça yasayı ihlal etmiş.

Yine, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli Meclis grup toplantısında “Bu bölücü milletvekili hakkında lazım gelen hukuki takibat, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili tasarruf derhâl temin ve tekemmül etmelidir. Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde terörist istemiyoruz. Biz, terör örgütüne eleman devşiren, ‘sözde kürdistan’ propagandasıyla sabırlarımızı kevgire çeviren HDP’yi, Türk siyaset ve demokrasi hayatında bir saniye bile görmeye tahammül edemiyoruz. Anayasa Mahkemesinin görevini de bihakın yapmasını bekliyoruz.” diyerek partisi adına karar verdiğini açıklamış.

Yine, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Özgür Özel, grubu adına “HDP’li Semra Güzel büyük bir yanlış yapmış, Cumhurbaşkanının ‘Valilere, kaymakamlara, alay komutanlarına dokunmayın.’ dediği zamanda bir teröriste dokunmuş; bu, affedilir bir şey değil ama biz, Semra Güzel’in örgüt kıyafetleriyle çektiği fotoğrafın ve elindeki silahla çektiği fotoğrafın doğru olmadığını, bunun milletvekilliğiyle bağdaşır olmadığını... Soruşturmasının yürüyebilmesi açısından, bu dosyaya özel olarak, dokunulmazlığın kaldırılması noktasında ‘evet’ oyu kullanacağız.” diye söylüyor.

Yine, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener de “İYİ Partinin, terör, teröre yataklık, terörlere iltisak ve irtibat gibi konularda tavrı açık ve nettir; bunda sorunumuz yok. Biz, o fezlekeler ‘evet’ oyu vereceğiz. Onlar bu fezlekeleri getirmezlerse, biz iktidar olacağız ve bu fezlekeleri biz getireceğiz.” diyerek, benzer şekilde, grubunun tavrını açıkça ortaya koymuştur yasalara, İç Tüzük’e aykırı biçimde.

Dokunulmazlıkların kaldırılmasının, dokunulmazlıkların kaldırılması sürecinin, toplu olarak dokunulmazlıkların kaldırılması sürecinin 2016’da başladığını biliyoruz. Anayasa’ya eklenen bir geçici maddeyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde o dönem görev yapan milletvekillerinin tamamının dokunulmazlığı belli bir süre için kaldırılmıştı, belli bir süredeki fezlekeler için kaldırılmıştı. O zaman, milletvekillerimiz bunu yargıya taşıdılar, Anayasa Mahkemesine başvurdular; Anayasa Mahkemesi bu konuda bir karar vermedi, lehe bir karar vermedi. “Ben, Anayasa değişikliğini ancak şeklen inceleyebilirim, esasını inceleyemem.” demişti, bir biçimde, görevli olmadığını söylemişti. Bunun üzerine milletvekili arkadaşlarımız dokunulmazlığın kaldırılması sürecini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşımıştı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, daha önce Filiz Kerestecioğlu Demir ve Ferhat Encu vekillerimizin yaptığı başvuru üzerine, bugün de kalan diğer milletvekillerimiz için bir karar verdi ve dedi ki: “Bu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18’inci maddesinin ihlali anlamına geliyor.” Çünkü o dokunulmazlıklar siyasi bir karara dayanıyordu, siyasi saiklerle alınmış bir karardı. Dolayısıyla dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla Sözleşme’nin 18’inci maddesi ihlal edilmiştir. Aynı şey, bugün Semra Güzel’in dokunulmazlığının kaldırılmasında da uygulanıyor, diğer milletvekillerimizle ilgili de uygulanıyor, milletvekilliği düşürülmek istenen daha sonra Anayasa Mahkemesi kararıyla geri dönen Ömer Faruk Gergerlioğlu Vekilimiz için de daha önce aynı şey uygulandı, daha önce Leyla Güven ve Musa Farisoğulları vekillerimiz için de uygulandı ve daha önce Salihe Aydeniz’le ilgili de aynı süreç işletildi, dokunulmazlıkları kaldırıldı, Parlamento çatısı altında faaliyetlerini yürütmelerini engellemek amacıyla. Bugün bir adım daha ileri gidiyorsunuz ve Semra Güzel’in vekilliğini düşürmeye çalışıyorsunuz. Sadece dokunulmazlığını kaldırmakla yetinmiyorsunuz, bir fotoğraf nedeniyle, bir fotoğrafın basına servis edilmesinden sonra başlayan hikâyeyi onun milletvekilliğini düşürerek sonlandırmak istiyorsunuz. Bu fotoğraf meselesi, hani, teşbihte hata olur diye söyleyemiyorum ama bence, bakanlarınızın, milletvekillerinizin çarşaf çarşaf fotoğraflarını düşünün, çarşaf çarşaf fotoğraflarını. Bir milletvekilinin sadece çözüm sürecinde, Hükümetin de desteklediği çözüm sürecinde, sözlüsü

olan bir kişiyle çektikleri fotoğraflar üzerinden onu nasıl bir linç objesi hâline getirdiniz, onun nasıl dokunulmazlığını kaldırdınız ve bugün de onun milletvekilliğini düşürmek istiyorsunuz. Bu büyük bir haksızlık, bu büyük bir adaletsizlik.

Bu sürecin kendisi Anayasa’da ifade edilen eşitlik ilkesine çok aykırı, onun ayrıntısına girmeyeceğim, daha doğrusu, az evvel verdiğim örneklerin bu kapsamda olduğunu varsayabilirsiniz. Neden? Çünkü çok sayıda milletvekili Meclis faaliyetlerine açık biçimde katılmıyor, dört yıl boyunca yemin töreni dışında gelip Meclis kürsüsünü kullanmamış, zaman zaman gelip sadece el kaldırmış, onların milletvekili olarak görevini layıkıyla yerine getirdiğini düşünüyor Adalet ve Kalkınma Partisi ama bir milletvekilimiz 5 birleşim orada olmadığı için, kabul edilmesi gereken bir özrü olduğu hâlde, onun milletvekilliğini düşürmek istiyor. Bunun eşitlik ilkesine aykırı olduğuna hiç şüphe yok.

O fotoğraflar meselesini söyledim, nasıl bir dönemde çekildiğini anlattım ve o fotoğrafların Milletvekilimizin henüz HDP üyesi olmadan, henüz milletvekili olmadan çok öncesine ait olduğunu aslında herkes biliyor, soruşturma dosyasında da bunun yaklaşık olarak tarihinin ne zamandan öncesine ait olduğu biliniyor. Dolayısıyla milletvekilliğiyle hiçbir ilgisi yok, milletvekili seçildikten sonra değil, milletvekili çalışmalarıyla alakası yok. Daha önce başlatılmış bir soruşturmada süreç ilerletilmemiş ama milletvekili olduktan çok sonra, üç buçuk yıl sonra başlatılmış, basına servis edilmiş fotoğrafları üzerinden bugün milletvekilliğini düşürmeye çalışıyorsunuz. Onun özel hayatına ait olduğunu düşündüğümüz fotoğraflar ve o fotoğraflara bakan herhangi bir kimse onun örgütsel bir ilişki değil, gayet insani bir ilişki olduğunu anlayabilirdi; özel hayatını da ihlal ettiniz.

Adil yargılanma sürecinin yürüdüğünü düşünmek için de aslında hiçbir neden yok. Kaldı ki milletvekili seçilmeden, yıllar öncesine ait olan fotoğraflar ve cumhuriyet savcılıklarının, soruşturmayı yürüten savcılıkların, güvenlik birimlerinin elinde olan o fotoğrafların milletvekili olduktan üç buçuk yıl sonra bir soruşturmaya, bir dokunulmazlığın kaldırılmasına ve daha sonra milletvekilliğinin düşürülmesine konu edilmesini de adil yargılanma ilkesiyle bağdaştırılamayacağı çok açık, tarafsızlık ilkesinin ihlal edildiği çok açık. Biraz önce söyledim; tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanının, grup kararı alınmayacak bir konuda grubu adına, partisi adına nasıl karar deklare ettiğini söyledim; iktidar ortağı olan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanının bu konuda grubunun adına Görüşlerini nasıl deklare ettiğini söyledim; muhalefet partilerinden 2’sinin bu konuyla ilgili görüşlerini, resmî olarak gruplarının görüşlerini nasıl deklare ettiklerini söyledim. Dolayısıyla baştan sona hukuka aykırı bir süreç işledi, siyasi saiklerle hareket ettiniz, eşitlik ilkesine aykırı ve keyfî davrandınız, özel hayatın gizliliğini ihlal ettiniz, adil yargılanma hakkı ilkesini ihlal ettiniz, tarafsızlık ilkesini çiğnediniz. Bugün, bu kararın alınmasına giden sürecin tamamı için söylüyorum, yoksa, Hazırlık Komisyonu için söylemiyorum; sadece, bu Hazırlık Komisyonunda görev yapan 4 milletvekiline atfedilecek bir suçlama olarak görmememiz gerektiğini söylüyorum.

Yani sonuç olarak şunu söylemem gerekir: Semra Güzel çok çalışkan bir milletvekiliydi. Yaşamını, daha önce, dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin giden süreçte anlatmıştım, onu bir parça tanıyan birisi olarak, ailesiyle ilgili hikâyesini duymuş, öğrenmiş birisi olarak. Nasıl zor koşullarda bir eğitim hayatı sürdürdüğünü ve o zor koşullarda anne ve babasının nasıl başarılı çocuklar yetiştirdiğini, bir doktoru nasıl zor koşullarda yetiştirdiklerini anlatmıştım. Semra Güzel anestezi asistanlığının son ayında yani uzmanlığını almasına günler kala kamu görevinden ihraç edilmişti bir OHAL kanun hükmündeki kararnamesiyle ve o zaman bu meseleyi konuştuğumuzda, ilk tartışıldığında “Beni anestezi uzmanı yapmayarak bir akademisyenden oldu Sağlık Bakanlığı.” diyordu. Bence de geleceği parlak bir akademisyen olabilirdi, bir bilim insanı olabilirdi. Meclisin en çalışkan vekillerinden ve bence geleceği de siyasal olarak çok parlak olan milletvekillilerinden, siyasetçilerinden biri olan Semra Güzel’in önce dokunulmazlığı kaldırılarak, ardından tutuklanarak ve bugün de milletvekilliği düşürülerek aslında bu ülkenin siyaset dünyasının da önemli bir üyesini, geleceğinin bir parçasını kaybedeceğini düşünüyorum.

Bu konuda kararınızın ne olduğunu söylediniz, ben gruplarınızın kararının da ne olduğunu biliyorum, farklı bir karar vermenizi bu toplantıya gelmeden önce de beklemiyordum, Karma Komisyon da farklı bir karar vermeyeceğinizi biliyorum, Meclis Genel Kuruluna getirdiğinizde de farklı bir karar vermeyeceğinizi biliyorum. Bu konudaki kararı çoktan verdiğinizizi, Genel Başkanlarınızın, Grup Başkan Vekillerinizin yaptığı açıklamalarla biliyoruz zaten ama bunu, Sevgili Semra Güzel'e karşı duyduğum sorumluluk gereği anlatıyorum, Meclis kayıtlarına geçsin diye anlatıyorum. Yoksa bu konuşmalarımın, vicdanen sizi tatmin etse de eninde sonunda etkili olmayacağını biliyorum çünkü bu konuda bir karar verdiniz, bu konudaki kararınızı açıkladınız. Bunun dışında bir karar vermeniz eşyanın doğasına aykırı olacak. Eğer farklı bir karar verirsiniz o siyasi partilerin içerisinde yer alamayacağınızı biliyorum.

Teşekkür ediyorum.

HAZIRLIK KOMİSYONU BAŞKANI RECEP ÖZEL - Sayın milletvekilleri, dosya üzerinde yeteri kadar değerlendirme yapıldığını düşünüyorum.

Diyarbakır Milletvekili Sema Güzel'in devamsızlık dosyasına ilişkin karar aşamasına da herhâlde geçebiliriz. Zaten, bizim kararımız milletvekilliğinin kaldırılması değil, sadece bir tespit, durum, esas kararı verecek olan ana komisyon. Bundan dolayı size kararımızı okuyayım, onu da oylarınıza sunacağım.

Karar:

Buna göre, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in 2022 yılında 5'i haziran ayında olmak üzere Genel Kurulun 6 bileşimine özürsüz veya izinsiz katılmaması sebebiyle, Anayasanın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmelerin yapılması için Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderilen ve Karma Komisyon tarafından IV. Hazırlık Komisyonuna sevk edilen Başkanlık Divanının 13/10/2022 tarihli ve 86 numaralı Kararı ile (3/2082) esas sayılı Başkanlık Tezkeresi ve eki dosyaya ilişkin olarak, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Anayasa'nın 84'üncü maddesi çerçevesinde milletvekilliğinin düşmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul toplantılarına katılmadığı Başkanlık Divanınca mevzuata uygun olarak tespit edilmiş olup bu tespitin Hazırlık Komisyonu için de yeterli ve yerinde olduğu görüşüyle, dosyanın Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona sunulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Toplantıya katılanların oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Tabii, burada muhalefet şerhi olur mu, olmaz mı bilmiyorum da muhalefet şerhi veyahut da -diğer, toplantıya katılmayan üyemiz yazar mı, yazmaz mı bilemiyorum- ek görüşü -gerekçeleri- olan üyemiz var ise bunları 10 Kasım 2022 Perşembe günü saat on ikiye kadar Başkanlığımıza ulaştırabilirler. Biz de Başkanlık olarak bu süre içerisinde raporumuzu hazırlayıp Karma Komisyon Başkanlığına sunacağız. Bundan sonra Karma Komisyon süreci başlayacaktır. Malumunuz olduğu üzere, İç Tüzük hükümleri çerçevesinde, konu hakkında karar vermeye Karma Komisyon ve nihai olarak da Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu yetkili bulunmaktadır.

Toplantımıza katıldığınız için hepinize teşekkür ediyor, IV. Hazırlık Komisyonunun 3'üncü toplantısını kapatıyorum.

Herkes iyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 15.51